

Ympäristöministeriö
Lausuntopalvelu.fi

Viite: lausuntopyyntönnö 4.5.2021 VN/12383/2021

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN MUUTTAMISEKSI

Ympäristöministeriön pyydettyä Lämmitysenergiayhdistys ry:n lausuntoa otsikossa mainitusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi esitämme lausuntonamme seuraavaa.

Yleiset huomiot esityksen pääasialliseen sisältöön

Lämmitysenergiayhdistys on tarkastellut ehdotusta pääasiassa vain uusiutuvan energian käytön edistämistä rakennuslalla koskevien kysymysten ja ehdotusten osalta.

Rakennustuotteiden markkinavalvontaa koskevien ehdotusten osalta totemme, että markkinavalvonnan keskittäminen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hoidettavaksi on kannatettavaa eikä asiasta ole enempää lausuttavaa. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä vaativia rakennuslupahankkeita koskeviin ehdotuksiin yhdistys ei ota kantaa.

RED II –direktiivin tiettyjen vaatimusten voimaan saattaminen Suomessa

RED II –direktiivin voimaan saattamiseen Suomessa koskien uusiutuvan energian käytölle asetettavia vähimmäisvaatimuksia uudisrakennuksissa ja laajamittaisesti korjattavissa rakennuksissa ei sinänsä ole huomautettavaa. Tavoite on asianmukainen ja siitä on sovittu Euroopan Unionin puitteissa.

Ehdotettu 117 I §

HE-luonnoksen 117 I § noudattaa käsityksemme mukaan sisällöltään direktiivin lainsäädäntöohjetta, jonka mukaan toimenpiteillä lisätään kaiken tyyppisen uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuutta rakennuslalla.

Säädösehdotuksen esikuvaa on pidettävä teknologianeutraalina ja kannatettavana, koska sen perusteella jotakin uusiutuvaa energiaa tai polttoainetta kuten

kestävästi tuotettua uusiutuvaa nestemäistä polttoainetta hyödyntävän teknologian käyttöä ei tule estää.

Kommentit perusteluihin

Nyt käsillä olevan ehdotuksen perusteluissa ei noudateta teknologianeutraalisuuden periaatetta tavoitteiden saavuttamiseksi, koska ehdotus on perusteluissa kytketty pääministeri Marinin hallitusohjelmaan sisältyvään fossiilisesta öljylämmityksestä luopumisen toimenpideohjelmaan ja sen keinovalikoimaan. Tämä kytkentä toistuu perustelujen useissa kohdissa.

Mainittu toimenpideohjelma estäisi kuitenkin käytännössä sellaisen lämmitysjärjestelmän käytön, joka voisi hyödyntää uusiutuvaa nestemäistä polttoainetta tai biokaasua ja tällaiseen lämmityskattilaan hybridinä yhdistettävää, esim. ilmavesi-lämpöpumppua.

Koska fossiilisesta öljylämmityksestä luopumisen toimenpideohjelma, toisin kuin RED II –direktiivi, ei ole teknologianeutraali, se ei ole hyväksyttävä eikä sillä tulisi perustella nyt ehdotettuja RED II –direktiivin 15 artiklan 4 kohdassa edellytetyjä lainsäädäntötoimia.

Ehdotuksen perustelua olisikin ehdottomasti monilta osin korjattava niin, etteivät perustelut johda harhaan toisaalta direktiivin tavoitteiden ja toisaalta direktiiviin perustuvan pykäläehdotuksen osalta.

Uusiutuvaa nestemäistä lämmityspolttoainetta käyttävän lämmityskattilan ja siihen hybridinä kytkettävän ilmavesi-lämpöpumpun yhdistelmä, jossa lämpöpumpulla tuotettavan energian osuus on esimerkiksi 50 %, on täysin uusiutuvaa energiaa käyttävä järjestelmä. Vaatimus uusiutuvan energian laskennallisesta osuudesta täyttyy myös silloin, kun fossiiliseen lämmitysöljyyn perustuvaan järjestelmään on hybridinä kytketty ilmavesi-lämpöpumppu. Tällöin ilmavesi-lämpöpumppu on fossiilisten polttoaineiden asemesta pääasiallinen lämmönlähde, joten vaatimus siitä, että hankkeen pääasiallisena lämmönlähteenä ei ole fossiiliset polttoaineet, täyttyy.

Tällainen järjestelmä on teknisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti rakennuksissa toteutettavissa, joten se täyttää direktiivin ja siten myös säädösehdotuksessa esitetyt vaatimukset.

Korjausrakentamisen osalta on myös huomattava, että markkinoilla on erityisesti uusiutuville nestemäisille polttoaineille suunniteltuja lämmityskattiloita, joiden käyttöä ei tule eikä käsityksemme mukaan voidakaan laillisesti nyt puheen olevalla säädöksellä tai muullakaan säädöksellä estää. Tällaisia lämmityskattiloita on jatkossakin voitava asentaa ja käyttää peruskorjattavissa kohteissa (ks. esim. sivun 9 perusteluteksti). Mikäli tämä pyrittäisiin estämään esimerkiksi lupamenettelyssä, merkitsisi se huomattavaa puuttumista kansalaisten perusoikeuksiin ja omaisuuden suojaan. Rajoitukset loukkaisivat myös alan toimijoiden, kuten laitevalmistajien, maahantuojien ja urakoitsijoiden/asennusliikkeiden elinkeinonharjoittamisen vapautta ja perusoikeuksia es-

täessään laillisen elinkeinotoiminnan harjoittamisen ja sen kehittämisen. Samalla kuluttajien mahdollisuudet hyödyntää asiantuntevia palveluita heikkenisivät tai jopa estyisivät.

Säädösehdotuksen perusteluissa tulisikin tehdä eksplisiittisen selväksi, että laskennalliseen ostoenergiankulutukseen sisältyvän uusiutuvan polttoaineen määrää ja prosenttivaatimusta (38 %) täytettäessä otetaan huomioon myös uusiutuva lämmitysöljy (s. 15), koska se sisältyy myös RED II –direktiivin 2 artiklan 2 alakohdan mukaan uusiutuvan energian määritelmään ("alakohdan 32 mukainen bioneste eli biomassasta muuhun energiakäyttöön kuin liikennettä varten tuotettu nestemäinen polttoaine").

Kuten vaikutusarvioinnissakin todetaan, pientalojen hybridilämmityksessä, jossa fossiiliseen energiaan perustuvan lämmitysmuodon lisäksi käytössä on ilma-vesilämpöpumppu, energiatodistuksen laskentasäännöillä vaatimus 38 % uusiutuvan energian osuudesta täyttyy. Ratkaisu on kotitalouksien näkökulmasta taloudellisesti kannattava, sillä verrattuna pelkästään lämmityskattilan uusimiseen, hybridilämmitys tulee 25 vuoden aikana 30 % edullisemmaksi kuin alkuperäinen lämmitys.

Kansallisesti toimeen pantavilla säädöksillä ja toimenpideohjelmilla ei tulisi tehdä tyhjäksi alan toimijoiden kuten uusiutuvien polttoaineiden valmistajien, hybridiratkaisujen ja lämmityskattiloiden valmistajien ponnisteluja uusien innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseksi.

LÄMMITYSENERGIAYHDISTYS RY

Arto Hannula

toimitusjohtaja